

SODELOVALNO UČENJE V 4. RAZREDU / Urška Rudman, prof. RP / OŠ Frana Metelka, Škocjan

V današnji osnovni šoli se da opaziti, da primanjkuje skupnega sodelovalnega učenja. Učenci se razvijajo v individualiste. Večkrat ni opaziti solidarne pomoči. Vendar moram omeniti tudi svetle izjeme, ki priskočijo na pomoč vsakemu sošolcu in mu z veseljem pomagajo.

V razredu se učenci med seboj razlikujejo predvsem po predznanju, sposobnostih in motivaciji. Učitelj je tisti, ki v vsakem učencu poišče pozitivne lastnosti in njegova močna področja in s tem si učenec pridobi pozitivno luč v skupnosti. Otroke je treba naučiti sprejemanja drugačnosti in sodelovanja z različnimi ljudmi.

Našo osnovno šolo obiskujejo tudi romski učenci. Pri delu in doseganju najboljših posameznikovih rezultatov mi je v veliko pomoč sodelovalno učenje. Kagan (1987) opredeljuje sodelovalno učenje kot učenje v majhnih skupinah, ki je oblikovano tako, da vsak učenec doseže najboljši učinek pri lastnem učenju, pomaga pa tudi drugim, da dosežejo vsi kar najboljše rezultate. Osrednje mesto pri tem ima interakcija v skupini (Peklaj, 2001, str. 8).

Sodelovalno učenje učence spodbuja k samostojnosti, sodelovanju, delu v skupinah in dogovarjanju. Učenci se naučijo sprejemati mnenja drugih v skupini ter se učijo poslušati drug drugega in komunicirajo med sabo.

Razvija pozitivno povezanost učencev, neposredno interakcijo med učenci in odgovornost vsakega posameznega učenca.

Zelo pomembno je, da so učenci naravnani sodelovalno. Enkrat eden, drugič drugi prevzame glavno vlogo v skupini, vsi pa morajo biti aktivni in si prizadevati za skupni dosežek.

Učitelj pri sodelovalnem učenju v razredu načrtuje uro, pripravlja potreben material za izpeljavo ure, razdeli učence v skupine in poskrbi za odprta, produktivna vprašanja, ki jih učenci razrešujejo pri sami uri. Pri izpeljavi ure imajo glavno vlogo

učenci. Učitelj je v vlogi opazovalca. Najtežje so prve ure s sodelovalnim učenjem, pozneje, ko se učenci privadijo na obliko dela, poteka pouk zanimivo in brez težav.

Sodelovanje med učenci in z učiteljem je skupno delo, da bi dosegli skupni cilj in cilje posameznega učenca. Pri sodelovalnem učenju so cilji udeležencev pozitivno povezani.

Učenci si želijo biti uspešni in vedo, da je uspeh skupine odvisen od vsakega posameznika in vseh članov skupine. Udeleženci v skupini iščejo poti, metode, ki ustrezajo njim in tudi vsem drugim članom skupine, s katerimi sodelujejo (Peklaj, 1994, str. 7).

S sodelovalnim učenjem učencem večamo samozavest in samopodobo. Veča pa se tudi njihova motivacija za delo, pridobivajo socialne izkušnje in prek njih konstruirajo svoje znanje (Vodopivec I. in sod., 2003).

S to obliko dela sem v razredu opazila boljše klimo med učenci. Znajo stopiti skupaj in se lotiti reševanja problema. **Učenci imajo možnost sodelovati, učiti svoje sošolce in od njih pridobivati pomembne informacije.**

Pri družboslovnih predmetih se večkrat poslužujem te metode. Trenutno smo pri naravoslovju in tehniki raziskovali vesolje. Pripravila sem jim različna raziskovalna, produktivna vprašanja in ustrezno, primerno literaturo. Učence sem razdelila v skupine po tri člane. V skupini so si morali razdeliti različne vloge; nekdo je bil vodja in bralec, drugi zapisovalec in tretji poročevalec. Ob zaključku dejavnosti (na predstavitvi) so morali vsi znati pojasniti in obrazložiti pojme, s katerimi so se ukvarjali med uro. Naključno sem izbrala člana,

ki je sošolcem govoril o raziskovalnem vprašanju. Učenci so se sodelovalno učili, bili motivirani in kar je bistveno izmenjavali mnenja.

Nekateri učenci imajo težave sodelovati v skupini. Enostavneje je vse narediti sam, brez prilagajanj in pogajanj. Vendar večkrat tedensko poskušam učence preko te metode pripeljati do povezovalnega in trajnejšega znanja. Če se lotijo zadeve poglobljeno, pojme ponotranjijo.

MNENJA UČENCEV

Kaj pa pravijo moji učenci o sodelovalnem učenju?

- »Je zanimivo, sodelujemo.«
- »Se več pogovarjamo med seboj. Se tudi smejemo.«
- »Sošolec mi pove tako, da lažje razumem.«
- »Mi je fajn.«
- »V življenju bomo morali sodelovati, zato je dobro, da se to naučimo že prej.«
- »Všeč mi je, ko sem vodja skupine.«
- »Ni mi všeč, ko sošolec ne sodeluje in hoče vse po svoje.«

Literatura:

- Peklaj, C. (1994). Od individualnega k sodelovalnem učenju – model šestih ogledal v razredu. *Educa*, 4(3)
- Vodopivec, I. (2003). Sodelovalno učenje v praksi. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Peklaj, C. idr. (2001). Sodelovalno učenje in Kdaj več glav več ve. Ljubljana: DZS.